

Paula Klišāne, Bc.hist.

Latvijas Universitātes Muzejs, krājuma glabātājs

Pāvesta Jāņa Pāvila II vizīte Latvijā Universitātē

Latvijas Universitātes Muzejā glabājas liecības par plaši pazīstamu cilvēku vizītēm *Alma Mater*, tomēr jāizceļ kāds īpašs apmeklējums, ar ko lepojas ne tikai Muzejs, bet visa plašā Universitātes saime. 1993. gadā vizītē uz Baltijas valstīm devās Romas katoļu baznīcas pāvests Jānis Pāvils II, viena no nozīmīgākajām 20. gadsimta personībām. Latvijā viņš uzkavējās divas dienas – no 8. līdz 10. septembrim. Savas vizītes laikā pāvests apmeklēja Rīgas Domu un Svētā Jēkaba katedrāli Rīgā, Aglonas Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas Romas katoļu baziliku, kā arī Latvijas Universitāti (LU), kurā pāvests viesojās 9. septembrī.¹ No pāvesta uzņemšanas Universitātē saglabājušās vairākas liecības – pasākuma fotogrāfijas, kā arī pāvesta dāvinājumi Universitātei – piemiņas medaļu komplekts un grāmatas ar pāvesta vēstulēm bīskapiem.

Vizīte LU - no kreisās-pāvests Jānis Pāvils II un LU rektors Juris Zaķi.

Pāvests Jānis Pāvils II LU tikās ar studentiem un mācītājiem, kā arī ar citiem Latvijas inteliģences pārstāvjiem: “Tuvojoties Latvijas apmeklējuma noslēgumam, priecājos tikties ar jums – akadēmiskās un kultūras pasaules pārstāvjiem. Šī pasaule man ir īpaši dārga, jo esmu bijis ar to cieši saistīts un šo saikni glabāju joprojām. Tāpēc šeit, Rīgas *Alma Mater*, jūtos kā mājās, it īpaši pēc tik pagodinošas un sirsniņas uzņemšanas, kādu jūs man veltījāt.”² Pāvests pats bija studējis un ieguvis doktora grādu filozofijā par tēmu “**Ticības problēmas Sv. Jāņa no Krusta darbos**”.³ Disertāciju pāvests aizstāvējis esot priesteri kārtā 1948. gadā Romā.

Savas vizītes laikā pāvests Universitātei **uzdāvināja piemiņas medaļu komplektu**, viņa sarakstītās **enciklikas** jeb pāvesta vēstules katoliskās Baznīcas bīskapiem (*Redemptor Hominis* (1979); *Laborem Exercens* (1981); *Sollicitudo Rei Socialis* (1987); *Centesimus Annus* (1991)), kā

¹ Pāvesta Jāņa Pāvila II vizīte Latvijā 1993. gadā.

² Katoļis.lv | Jāņa Pāvila II uzruna, tiekoties ar Latvijas Universitātes mācību spēkiem, studentiem un inteliģences pārstāvjiem Latvijā Universitātē

³ Katoļis.lv | Svētais Jānis no Krusta (1542-1591) – mistiķis, garīgās dzīves skolotājs, spāņu klosteru reformators. Kopā ar Svēto Terēzi no Avilas dibināja t.s. “baskājaino” karmelītu mūku ordeni.

arī pasniedza toreizējam LU rektoram Jurim Zaķim šim notikumam svinīgi sagatavoto runu. Gan piemiņas medaļas, gan pāvesta enciklikas ir nodotas LU Muzejam glabāšanā krājumā, kur tos ir iespējams apskatīt, iepriekš piesakoties.

Latvijas un Romas katoļu baznīcas pāvesta **diplomātiskās attiecības** jau kopš pašiem valsts pirmsākumiem bijušas labas. Jau pirms Latvijas Republikas pasludināšanas 1918. gada 18. novembrī Latvijas teritorijā dzīvojošie kristieši tika apvienoti Rīgas bīskapijā, pirms tam esot sadalītiem starp vairākām bīskapijām. Tādā veidā Latvija un Vatikāns uzsāka savas diplomātiskās attiecības pirmo reizi. 1920. gada martā, kad norisēja intensīvas **miera sarunas** starp Latviju un Padomju Krieviju, Rīgā ierodas pirmais nuncijs⁴ arhibīskaps Akille Rati. Šīs vizītes laikā tika ievadītas sarunas par konkordāta⁵ noslēgšanu starp Latviju un Svēto Krēslu. Nedaudz kā gadu vēlāk **1921.**

Vizīte LU - no kreisās-Rīgas arhibīskaps-metropolīts Jānis Pujats, pāvests Jānis Pāvils II, LU rektors Juris Zaķis

Pāvesta Jāņa Pāvila II medaļu komplekts.

gada **10. jūnijā Svētais Krēsls atzīst Latvijas Republiku de iure**. Pēc Latvijas Republikas neatkarības atgūšanas 1991. gada 29. augustā Vatikāns atzina Latvijas atjaunošanu un jau 1. oktobrī Vatikāns un Latvija atjaunoja diplomātiskās attiecības, parakstot kopīgu deklarāciju.⁶

Jānis Pāvils II (dzimis **Karols Jozefs Vojtila**) dzimis Vadovicē, Polijā 1920. gada 18. maijā. Pāvesta Jāņa Pāvila II pontifikāts bijis trešais ilgākais (26 gadi), kā arī viens no svarīgākajiem visā Baznīcas vēsturē. Viņš devies daudz pastorālajās vizītēs gan Itālijā, gan ārpus tās, kā arī sekmējis Baznīcas garīgo atjaunotni. Pāvests Jānis Pāvils II bija **pirmais pāvests vairāk kā 400 gadu laikā, kurš nebija itālis**. Jānis Pāvils II bija cilvēktiesību aizstāvis, iestājās par reliģisko brīvību un nacionālu valstu neatkarību, kas sasauca ar viņa dzimtenes Polijas nonākšanu PSRS ietekmes

sfērā kā satelītvalsts.

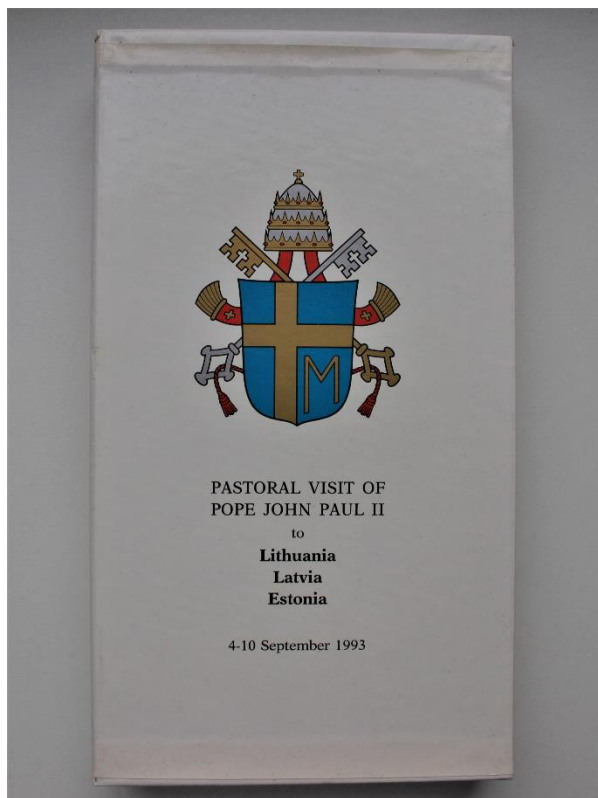
Pāvests sācis mācīties **Jagaila Universitātē Krakovā** un interesējās par teātri un dzeju, tomēr studijas nācās pārtraukt Otrā pasaules kara dēļ 1939. gada 1. septembrī, kad nacionālsociālistiskā Vācija un PSRS, tā paša gada 17. septembrī, veica iebrukumu Polijā. Tomēr studijas tika turpinātas slepenībā un, lai novērstu iespējamu izsūtīšanu, Vojtila četrus gadus strādāja rūpnīcā, kas

⁴ [Tēzaurs | Nuncijs - Pastāvīgs Romas pāvesta diplomātiskais pārstāvis](#)

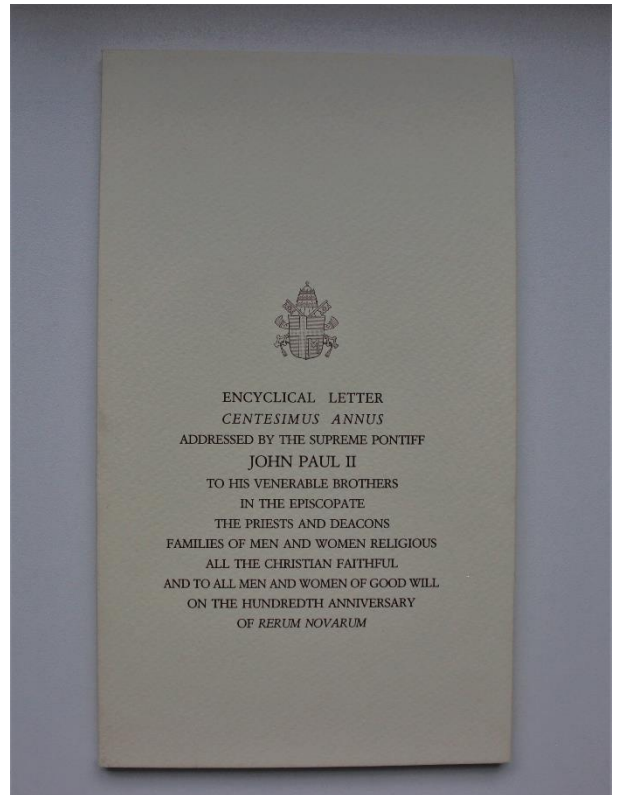
⁵ [Tēzaurs | Konkordāts – līgums starp Romas pāvestu un kādu valsti par katoļu baznīcas stāvokli līgumslēdzējas valsts teritorijā](#)

⁶ [Katolis.lv | Latvijas un Vatikāna diplomātiskās attiecības.katolis.lv/svetais-kresls/svetais-kresls-un-latvija.html](http://katolis.lv/Latvijas_un_Vatikana_diplomatiskās_attiecības.katolis.lv/svetais-kresls/svetais-kresls-un-latvija.html)

nodarbojās ar ķīmisku vielu ražošanu nacionālsociālistiskajai Vācijai kara vajadzībām, līdz ar to pāvests Jānis Pāvils II ir vienīgais moderno laiku pāvests, kurš ir bijis **strādnieks**. 2014. gadā, deviņus gadus pēc savas nāves, pāvests tika kanonizēts svēto kārtā.⁷

Pāvesta dāvinājums LU - pāvesta enciklikas jeb pāvesta vēstules bīskapiem.

Viena no enciklikām - Centesimus Annus (1991).

Izmantotie resursi

1. Katolis.lv | Jāņa Pāvila II uzruna, tiekoties ar Latvijas Universitātes mācību spēkiem, studentiem un inteliģences pārstāvjiem Latvijas Universitātē;
2. Katolis.lv | Latvijas un Vatikāna diplomātiskās attiecības. katolis.lv/svetais-kresls/svetais-kresls-un-latvija.html;
3. Katolis.lv | Svētais Jānis no Krusta (1542-1591) – mistiķis, garīgās dzīves skolotājs, spāņu klosteru reformators. Kopā ar Svēto Terēzi no Avilas dibināja t.s. “baskājaino” karmelītu mūku ordeni.;
4. Katolis.lv | Pāvesta Jāņa Pāvila II biogrāfija.;
5. [Pāvesta Jāņa Pāvila II vizīte Latvijā 1993. gadā.](http://Katolis.lv);
6. Tēzauris | Konkordāts – līgums starp Romas pāvestu un kādu valsti par katoļu baznīcas stāvokli līgumslēdzējas valsts teritorijā;

⁷ Katolis.lv | Pāvesta Jāņa Pāvila II biogrāfija. katolis.lv/zinas/article/jana-pavila-ii-biografija.htm

7. Tēzauris | Nuncijs - Pastāvīgs Romas pāvesta diplomātiskais pārstāvis.